

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה י.

עין משפט נר מצוה

גב א מיי פ"ט מהל' נטע
רעבי הל' (ו) ונן י סמנ
עשיר (קלט) וקלט טושיע
ייד קי רלז סעי' ד ה:
גב ב מיי פ"א מהל'
מנשה הקבצנות הל' ד
סמנ עשיר קסג:

ופירות נטיעה זו אסורים כו'. ואף על פי שאמרנו עלתה לו שנה אם חטונו זה פירות לאחר ר"ה של שנה (א) שלשית מיד לעיני אסורין הן עולמית משום ערלה שאע"פ שר"ה תשרי לנטיעה ט"ו צבצט ר"ה לאילן חו כצר נעשית אילן לפיכך אין שנתה מתחדשת ללאת מידי ערלה עד ט"ו צבצט אבל משם ולהלן לא יחטונו זה פירות דין רבעי עליהם לאכול צירושלים וצט"ו לשנה הבאה יאלו מידי רבעי פירות החנוטים זה מכלן ואילן לכן הועילו לה ל' שלפני ר"ה שממחר התירה מט"ו צבצט ועד ר"ה: **מנא הני מילי.** ששנות ערלה ורבעי נמשכין לאסור פירות החנוטים קודם ט"ו צבצט לאחר שכלו שלשת שני ערלה: **ומטו זה.** יש מטוין ומכריעין בשמועה זו לאומרה משמיה דרבי ינאי: **ובשנה הרביעית.** וי"ו מוסיף על ענין ראשון יהיה לכס ערלים אף צמון שנה הרביעית: **ובשנה החמישית.** תאכלו את פירות מוסיף על ענין רבעי דקליק מייניה: **פעמים שצבצט** כגון אם מיהרו פירותיו לחנוט צבצט לפני שצט ועדיין אסורים משום ערלה אסורין צבצט ונעולמית: כגון פירות שחטונו זה קודם שצט טעונין חלול

(א) [לעיל ב: וש"ס, ג] ז"ל ובה"ג, א ז"ל אמר, (ד) [לעיל דלמנין].

תורה אור השלם

1. ובשנה הרביעית יהיה כל פירות קדש הלולים לקי: ויקרא יט כד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ופירות כו' של שנה הרביעית מיד. י"ז כלומר קודם ט"ו צבצט: (ב) ד"ה הן שנים כו' אף בשנים. י"ז פי' מלל כתיב תמים בכל אחד ואחד וכתיב תמימים משמע ששנה אחת לגמרי דכס ששנה אחת בתמות השנה אחת אף בשנים ואילן שמי שנים ממשכס בן שנה אילן בן שמי שנים הוא אף עגל בן בקר בן שנים תמימים להילא בתורת כהנים תמימים אף בשנים ע"ש דף י:

אופירות נטיעה זו אסורין עד ט"ו בשבט אם לערלה ערלה ואם לרבעי רבעי מה"מ א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ומטו בה ממשמיה דר' ינאי אמר קרא **ובשנה הרביעית ובשנה החמישית פעמים שברביעית ועדיין אסורה משום ערלה ופעמי' שבחמישית ועדיין אסורה משום רבעי לימא דלא כר"מ דאי ר"מ הא אמר (ב) יום אחד בשנה חשוב שנה רתניא פר האמור בתורה סתם בן עשרים וארבעה החדש ויום אחד דברי ר"מ ר' אלעזר אומר בן עשרים וארבעה החדש ול' יום שהיה ר"מ אומר ככל מקום שנאמר עגל בתורה סתם בן שנה בן בקר בן שתים פר בן שלש אפילו תימא ר"מ כי קאמר ר"מ יום אחד בשנה חשוב שנה בסוף שנה אבל בתחלת שנה לא אמר רבא ולא ק"ו הוא ומה גדה שאין תחילת היום עולה לה בסופה סוף היום עולה לה בתחלתה שנה שיום אחד עולה לה בסופה אינו**

אזל אם אירחה חניטתה עד לאחר ט"ו צבצט אין צהן אסור: **נימא.** הא דקתני לעיל פחות מל' יום לא עלתה לו שנה דלא כרבי מאיר: **עגל בן שנה.** דכתיב (ויקרא ט) עגל וכבש בני שנה: **בן בקר.** של שמיני למלואים שנאמר (שס) קח לך עגל בן בקר לחטאת: **בן ששים.** שנאמר קח לך עגל בן בקר ואילן לעולה תמימים. והכי תניא לה בתורת כהנים השנה בן בקר ואילן לעולה תמימים אף בשנים (ט): **פר.** אפילו כתב פר בן בקר לא תקרא פר בפחות מג' שנים: **כי קאמר ר"מ בסוף שנים.** כגון יום אחד בשנה שלשית שהיה סוף הכשר שומים של פר: **אבל בתחילת שנים.** כגון שנה ראשונה של נטיעה שהיא תחילת מנין שני ערלה לא אמר: **ומה גדה שאין תחלת היום עולה לה בסופה.** שנאמר (שס טו) שבעת ימים תהיה גזרתה תהא גזרתה כל ז' ולא תאמר מקלת יום שביעי ככולו ותטבול ביום: **סוף היום עולה לה בתחלתה.** שאם ראתה סמוך לשקיעת החמה עולה לה יום זה ז' ימי נדה ואינה זריכה למנות אלא ו' והוא. וצנדה לאוריינתא קאמר שאינה זוקקה לנקיים שלא הכריעה תורה הפסית ז' נקיים אלא לזה אצל לנדה לא ראתה כל ז' ופסקה עם שקיעת החמה עוצלת לערב עכשיו החמירו צנות ישראל על עגמם להחזיקן בספק זיבות לטעון ז' נקיים בלא דם ואין יום שפוסקת בו עולה לה למנין ז'. והרבה טעו בשמועה זו לנמוד מכלן לפסור יום שפוסקת בו למנין ז' נקיים שהיו מפרשים סוף היום עולה לה בתחלתה דסוף יום שפוסקת בו עולה לה ראשון לז' נקיים חו מדת צנות כותיים הוא ששנינו צהן (גדה דף גה.) יום שפוסקת בו סופרת למנין ז': **ה"ג שנים שיום אחד עולה להם בסופו כו'.** שנים הקצוצין לכל דבר שיום אחד עולה להם בתחלת שנה אחרונה בסוף שנים הקצוצות לדבר: אינו

רבינו חננאל

(פחות) ופירות נטיעה זו אסורין עד יום חמשה עשר בשבט, אם לערלה ערלה אם לרבעי רבעי. מנא לן דכתיב שלש שנים יהיה לכס ערלים לא יאכל ובשנה הרביעית יהיה כל פירות, מדקא מיסק לא יאכל ובשנה הרביעית, ולא מפסיק הי ניהו, שמעתי מיהנה פעמים שבאת רביעית אסורין משום ערלה, כגון שנטע פחות משלשים יום לפני ראש השנה. והא (דחגן) דחגו רבנן דלא כר' מאיר, דאי ר' מאיר האמר יום אחד בשנה חשוב שנה, רתניא פר האמור בתורה סתם בן עשרים וארבעה החדש ויום אחד דברי ר' מאיר. ודחינן אפילו תימא ר' מאיר לא אמר ר' מאיר יום אחד בשנה חשוב שנה אלא בסוף שנה כדתנן בן כ"ד חודש יום אחד, תחשוב לו יום להשלימו שלש שנים. אבל בתחלת שניו, כגון היא נטיעה ויבוא בה שלשים יום בעי לעלות לו שנה. אמר רבא ק"ו, ומה נידה שאין תחילת היום עולה לה בסופה, פירי יום שביעי לנדחתה אסורה כל היום שנאמר שבעת ימים תהיה בנדחתה וקיימא לן תהיה בנדחתה כל שבעה, (א) כל יום השביעי, ולא אמרין מקצת היום ככלו, ואמרין מקצת היום ככולו בתחילת נידתה, שאם ראה שעה אחת מן היום משלמת ששה ימים אחרים וטהורה היא. שנה שיום אחד עולה לה (ב) בסוף שניו,

(א) אולי ז"ל דמנין שבעת ימים תהיה בנדחתה כה' בנדחתה כל שבעה ל' יום כו'. (ב) נראה דמסר כלן ז"ל עולה לה בסוף שנים שיום אחד עולה לה בסוף השנים וכי

אופירות נטיעה זו אסורין עד ט"ו בשבט אם לערלה ערלה ואם לרבעי רבעי מה"מ א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן ומטו בה ממשמיה דר' ינאי אמר קרא **ובשנה הרביעית ובשנה החמישית פעמים שברביעית ועדיין אסורה משום ערלה ופעמי' שבחמישית ועדיין אסורה משום רבעי לימא דלא כר"מ דאי ר"מ הא אמר (ב) יום אחד בשנה חשוב שנה רתניא פר האמור בתורה סתם בן עשרים וארבעה החדש ויום אחד דברי ר"מ ר' אלעזר אומר בן עשרים וארבעה החדש ול' יום שהיה ר"מ אומר ככל מקום שנאמר עגל בתורה סתם בן שנה בן בקר בן שתים פר בן שלש אפילו תימא ר"מ כי קאמר ר"מ יום אחד בשנה חשוב שנה בסוף שנה אבל בתחלת שנה לא אמר רבא ולא ק"ו הוא ומה גדה שאין תחילת היום עולה לה בסופה סוף היום עולה לה בתחלתה שנה שיום אחד עולה לה בסופה אינו**

אזל אם אירחה חניטתה עד לאחר ט"ו צבצט אין צהן אסור: **נימא.** הא דקתני לעיל פחות מל' יום לא עלתה לו שנה דלא כרבי מאיר: **עגל בן שנה.** דכתיב (ויקרא ט) עגל וכבש בני שנה: **בן בקר.** של שמיני למלואים שנאמר (שס) קח לך עגל בן בקר לחטאת: **בן ששים.** שנאמר קח לך עגל בן בקר ואילן לעולה תמימים. והכי תניא לה בתורת כהנים השנה בן בקר ואילן לעולה תמימים אף בשנים (ט): **פר.** אפילו כתב פר בן בקר לא תקרא פר בפחות מג' שנים: **כי קאמר ר"מ בסוף שנים.** כגון יום אחד בשנה שלשית שהיה סוף הכשר שומים של פר: **אבל בתחילת שנים.** כגון שנה ראשונה של נטיעה שהיא תחילת מנין שני ערלה לא אמר: **ומה גדה שאין תחלת היום עולה לה בסופה.** שנאמר (שס טו) שבעת ימים תהיה גזרתה תהא גזרתה כל ז' ולא תאמר מקלת יום שביעי ככולו ותטבול ביום: **סוף היום עולה לה בתחלתה.** שאם ראתה סמוך לשקיעת החמה עולה לה יום זה ז' ימי נדה ואינה זריכה למנות אלא ו' והוא. וצנדה לאוריינתא קאמר שאינה זוקקה לנקיים שלא הכריעה תורה הפסית ז' נקיים אלא לזה אצל לנדה לא ראתה כל ז' ופסקה עם שקיעת החמה עוצלת לערב עכשיו החמירו צנות ישראל על עגמם להחזיקן בספק זיבות לטעון ז' נקיים בלא דם ואין יום שפוסקת בו עולה לה למנין ז'. והרבה טעו בשמועה זו לנמוד מכלן לפסור יום שפוסקת בו למנין ז' נקיים שהיו מפרשים סוף היום עולה לה בתחלתה דסוף יום שפוסקת בו עולה לה ראשון לז' נקיים חו מדת צנות כותיים הוא ששנינו צהן (גדה דף גה.) יום שפוסקת בו סופרת למנין ז': **ה"ג שנים שיום אחד עולה להם בסופו כו'.** שנים הקצוצין לכל דבר שיום אחד עולה להם בתחלת שנה אחרונה בסוף שנים הקצוצות לדבר: אינו

אזל אם אירחה חניטתה עד לאחר ט"ו צבצט אין צהן אסור: **נימא.** הא דקתני לעיל פחות מל' יום לא עלתה לו שנה דלא כרבי מאיר: **עגל בן שנה.** דכתיב (ויקרא ט) עגל וכבש בני שנה: **בן בקר.** של שמיני למלואים שנאמר (שס) קח לך עגל בן בקר לחטאת: **בן ששים.** שנאמר קח לך עגל בן בקר ואילן לעולה תמימים. והכי תניא לה בתורת כהנים השנה בן בקר ואילן לעולה תמימים אף בשנים (ט): **פר.** אפילו כתב פר בן בקר לא תקרא פר בפחות מג' שנים: **כי קאמר ר"מ בסוף שנים.** כגון יום אחד בשנה שלשית שהיה סוף הכשר שומים של פר: **אבל בתחילת שנים.** כגון שנה ראשונה של נטיעה שהיא תחילת מנין שני ערלה לא אמר: **ומה גדה שאין תחלת היום עולה לה בסופה.** שנאמר (שס טו) שבעת ימים תהיה גזרתה תהא גזרתה כל ז' ולא תאמר מקלת יום שביעי ככולו ותטבול ביום: **סוף היום עולה לה בתחלתה.** שאם ראתה סמוך לשקיעת החמה עולה לה יום זה ז' ימי נדה ואינה זריכה למנות אלא ו' והוא. וצנדה לאוריינתא קאמר שאינה זוקקה לנקיים שלא הכריעה תורה הפסית ז' נקיים אלא לזה אצל לנדה לא ראתה כל ז' ופסקה עם שקיעת החמה עוצלת לערב עכשיו החמירו צנות ישראל על עגמם להחזיקן בספק זיבות לטעון ז' נקיים בלא דם ואין יום שפוסקת בו עולה לה למנין ז'. והרבה טעו בשמועה זו לנמוד מכלן לפסור יום שפוסקת בו למנין ז' נקיים שהיו מפרשים סוף היום עולה לה בתחלתה דסוף יום שפוסקת בו עולה לה ראשון לז' נקיים חו מדת צנות כותיים הוא ששנינו צהן (גדה דף גה.) יום שפוסקת בו סופרת למנין ז': **ה"ג שנים שיום אחד עולה להם בסופו כו'.** שנים הקצוצין לכל דבר שיום אחד עולה להם בתחלת שנה אחרונה בסוף שנים הקצוצות לדבר: אינו

אזל אם אירחה חניטתה עד לאחר ט"ו צבצט אין צהן אסור: **נימא.** הא דקתני לעיל פחות מל' יום לא עלתה לו שנה דלא כרבי מאיר: **עגל בן שנה.** דכתיב (ויקרא ט) עגל וכבש בני שנה: **בן בקר.** של שמיני למלואים שנאמר (שס) קח לך עגל בן בקר לחטאת: **בן ששים.** שנאמר קח לך עגל בן בקר ואילן לעולה תמימים. והכי תניא לה בתורת כהנים השנה בן בקר ואילן לעולה תמימים אף בשנים (ט): **פר.** אפילו כתב פר בן בקר לא תקרא פר בפחות מג' שנים: **כי קאמר ר"מ בסוף שנים.** כגון יום אחד בשנה שלשית שהיה סוף הכשר שומים של פר: **אבל בתחילת שנים.** כגון שנה ראשונה של נטיעה שהיא תחילת מנין שני ערלה לא אמר: **ומה גדה שאין תחלת היום עולה לה בסופה.** שנאמר (שס טו) שבעת ימים תהיה גזרתה תהא גזרתה כל ז' ולא תאמר מקלת יום שביעי ככולו ותטבול ביום: **סוף היום עולה לה בתחלתה.** שאם ראתה סמוך לשקיעת החמה עולה לה יום זה ז' ימי נדה ואינה זריכה למנות אלא ו' והוא. וצנדה לאוריינתא קאמר שאינה זוקקה לנקיים שלא הכריעה תורה הפסית ז' נקיים אלא לזה אצל לנדה לא ראתה כל ז' ופסקה עם שקיעת החמה עוצלת לערב עכשיו החמירו צנות ישראל על עגמם להחזיקן בספק זיבות לטעון ז' נקיים בלא דם ואין יום שפוסקת בו עולה לה למנין ז'. והרבה טעו בשמועה זו לנמוד מכלן לפסור יום שפוסקת בו למנין ז' נקיים שהיו מפרשים סוף היום עולה לה בתחלתה דסוף יום שפוסקת בו עולה לה ראשון לז' נקיים חו מדת צנות כותיים הוא ששנינו צהן (גדה דף גה.) יום שפוסקת בו סופרת למנין ז': **ה"ג שנים שיום אחד עולה להם בסופו כו'.** שנים הקצוצין לכל דבר שיום אחד עולה להם בתחלת שנה אחרונה בסוף שנים הקצוצות לדבר: אינו